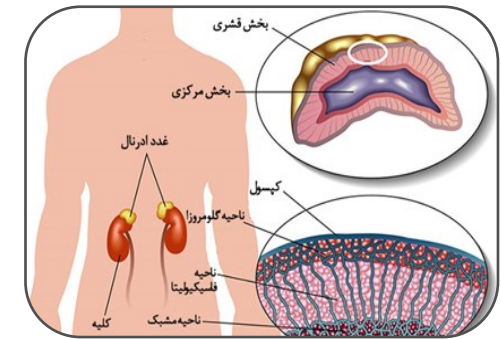

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهید شهید حاج قاسم سلیمانی

مرکز آموزشی و درمانی

سردار سپهید شهید حاج قاسم سلیمانی

نارسایی غده فوق کلیه (آدیسون)

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۴

شماره واحد آموزش به بیمار: ۰۲۶۳۵۷۷۱۱۲۵

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری

- بیماری آدیسون (نارسایی غده فوق کلیه) عبارت است از تخریب تدریجی و پیشرونده غدد فوق کلیه که در بالای کلیه‌ها قرار دارند.
- غدد فوق کلیه چندین هورمون ترشح می‌کنند که برای بعضی از کارهای بدن ضروری هستند. این هورمون‌ها کمک می‌کنند تا تعادل مایعات بدن حفظ شود. آن‌ها همچنین در موارد زیر نقش دارند: سوخت و ساز قند و پروتئین، حفظ فشار خون و پاسخ به استرس جسمانی.
- بیماری آدیسون نادر است، اما می‌توان آن را در هر سنی دید. شیوع آن در مردان و زنان تقریباً برابر است. باید توجه داشت که علائم بیماری ممکن است به آهستگی و در طی چند ماه تا چند سال بروز کنند.

علائم

- علائم به علت کاهش سطح هورمون‌های شبیه کورتیزول - تولید شده توسط غدد فوق کلیه - ایجاد می‌شوند.
- ضعف و خستگی
- اختلالات گوارشی (تهوع، استفراغ، درد شکم، اسهال، کاهش اشتها و وزن)
- کاهش فشار خون که باعث غش و منگی می‌شود.
- پوست قهوه‌ای رنگ (شبیه حالت برنزه شدن) همراه با وجود لکه‌های سفید روی آن
- تیره شدن کک و مک، جوشگاه زخم و نوک پستان
- ریزش مو
- احساس سرما در همه اوقات
- رفتار نابهنجار یا تغییر خلق مانند حالت تهجمی یا افسردگی

علل شایع

- علت نارسایی غدد فوق کلیه معمولاً نامشخص است، ولی پزشکان معتقدند که این بیماری از نوع بیماری‌های خود ایمنی است.
- قطع استفاده از داروهای کورتیزول‌ی خوراکی برای سایر بیماری‌ها نیز یکی دیگر از دلایل ایجاد این بیماری می‌باشد. در این حالت نارسایی وقتی نمود می‌یابد که مصرف این داروها قطع شود، زیرا گاهی فعالیت در زمان ابتلا به این بیماری غدد فوق کلیه پس از قطع دارو به حالت اولیه بر نمی‌گردد.
- نارسایی غدد فوق کلیه ممکن است به دنبال بیماری‌های زیر نیز ایجاد شود:

- بیماری سل، سرطان، بیماری‌های غده هیپوفیز و ایدز

عوامل خطر

- استرس
- دیابت شیرین (مرض قند)
- جراحی
- درمان ضد انعقادی

عوارض احتمالی

- ایجاد یک حالت وخیم به دنبال آسیب جسمانی یا بروز یک بیماری. این حالت بحران غدد فوق کلیه نیز نامیده می‌شود. علائم در این حالت شامل مواردی چون درد، ضعف، کاهش فشارخون، بالا یا پایین بودن حرارت بدن و غش می‌شود.

- اشتباه گرفتن این بیماری با یک بیماری روانی

تشخیص

آزمایش خون: برای اندازه گیری مقدار آنتی بادی‌ها، سدیم، پتاسیم، کورتیزول و ای.سی.تی.اچ: مقدار هورمون کورتیزول را قبل و بعد از تزریق ای.سی.تی.اچ: مصنوعی اندازه گیری می کنند. ای.سی.تی.اچ: باعث ساخته شدن کورتیزول در غده فوق کلیه می شود. اگر در این آزمایش، مقدار کورتیزول کم بود یا وجود نداشت، نشان دهنده آسیب به کلیه می باشد.

- آزمایش وابسته به انسولین: اگر پزشک شک کند که آیا غده هیپوفیز، موجب نارسایی غده فوق کلیه شده است، این آزمایش را درخواست می کند. انسولین را تزریق می کند و در فواصل مختلف، قند خون و کورتیزول را اندازه گیری می کند. در افراد سالم، مقدار قند کم و مقدار کورتیزول زیاد می شود.
- آزمایش متی راپون برای سنجش عملکرد غدد فوق کلیوی باشند.
- سی.تی.اسکن شکم: برای نشان دادن اندازه غده فوق کلیه و دیگر مشکلات غیر عادی که ممکن است موجب نارسایی غده فوق کلیه گردند.

- ام.آر.آی غده هیپوفیز: برای نشان دادن علت نارسایی غده فوق کلیه.

درمان

- اگر این بیماری در مراحل اولیه تشخیص داده شود، علائم را می توان با هورمون درمانی کنترل کرد و یک زندگی طبیعی و عادی داشت. هورمون درمانی به دو روش زیر صورت می گیرد:
- از طریق مصرف داروهای خوراکی: هیدروکورتیزون، پردنیزون و کورتیزون استات برای جایگزینی هورمون کورتیزول و قرص فلودروکورتیزون برای جایگزینی آلدسترون.
- از طریق تزریقات: در صورتی که شما به علت بروز حالت تهوع و استفراغ قادر به استفاده از قرص های خوراکی ذکر شده نبودید در این صورت باید از طریق تزریقات هورمون های مورد نیاز را دریافت کنید.

فعالیت

- هیچ محدودیتی برای فعالیت وجود ندارد (مگر با توصیه پزشک)

رژیم غذایی

- رژیم غذایی سرشار از کلسیم و ویتامین د مصرف کنید.
- هر چند داروی مینرالوکورتیکوئید میزان سدیم بدن را در حد متعادل نگه می دارد اما با مشورت با پزشک خود در مورد افزودن سدیم به رژیم غذایی خود و افزایش مصرف آن مشورت کنید.

دارو

- برای شما یکی از چندین نوع مختلف از داروهای کورتیزونی تجویز خواهد شد.

همچنین در اغلب موارد، یک مینرالوکورتیکوئید برای کنترل تعادل نمک و مواد معدنی تجویز می شود.

زمان بندی دقیق مصرف داروها را رعایت نمایید. هرگز داروی خود را بدون نظر پزشک تغییر ندهید یا حذف نکنید.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان علائم بیماری آدیسون، به خصوص علائم "بحران غدد فوق کلیوی" را دارید، در این صورت فوراً به پزشک مراجعه نمایید. «بحران غدد فوق کلیوی» یک وضعیت اورژانسی است.

- در صورتی که بعد از مراجعه و تشخیص، یکی از حالات زیر پیش آید: علامت عفونت مانند تب، لرز، درد عضلانی، سردرد و منگی، آسیب جدی مانند شکستگی استخوان، در رفتگی مفصل یا آسیب داخلی اعضا
- اگر قرار است تحت یک عمل جراحی غیر اورژانسی و برنامه ریزی شده قرار بگیرید یا به هر علت نیاز به بیهوشی دارید.
- در صورت مشاهده دیگر علائم نگران کننده.